(ΓΑΛΑΤΑΡΙΑ)

αὐτὰ χωρία· οὗ ἕνεκα, Χρυσόγονός τις πλούσιος τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κάτοικος ᾠκοδόμησε τὸν εἰς τὰ Φλώρια ναόν, ἔχοντα καὶ ἱερέα, ἐπιμελούμενον τούτου τε καὶ τοῦ πλησίον ἁγιάσματος, τιμωμένου ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως, 23 αὐγούστου. Μικρῷ πρὸ τοῦ 1730— ἴσως τῷ 1726 ἢ 27, Νικόδημος ὁ μητροπολίτης Δέρκων ἐπεμελήθη τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν εἰς τὰ Φλώρια καὶ τὰ Γαλατάρια ναῶν, δι' ἐξόδων τῶν εὐσεβῶν κατοίκων τῶν πέριξ χωρίων· ἐδαπανήθησαν ἐπὶ τούτῳ γρόσια 700, τρισχίλια χρυσᾶ περίπου σημερινὰ φράγκα, ἐκτὸς ἰσαρίθμων καὶ πλειόνων δαπανηθέντων διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ τοῦ ἠρειπωμένου ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἱερεύς τις ὅπως ἀθροίσῃ τὰς ἐλεημοσύνας τῶν εὐσεβῶν πρὸς τὴν τοῦ χρέους ἐξόφλησιν.

Ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῶν Φλωρίων εὗρον τῷ 1892 ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον τοῦ Β΄ αἰῶνος. Ἐν Γαλαταρίοις εὗρον λείψανον ἐπιγραφῆς τῶν πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου χρόνων, ἀναφερομένης εἰς Οὐλπιανόν τινά

Ἀλλὰ τὸ θαυμασιώτερον πάντων τὸ καὶ τὴν εὐλάβειαν τῶν πιστῶν καὶ τῶν ἀπίστων τὴν προσοχὴν ἑλκύον, ἦτο τότε (τώρα;) μέγα ἀνάγλυφον μαρμάρινον, παριστῶν δύο ἀγγέλους ἱπταμένους, κρατοῦντας στέφανον ἐγκλείοντα μορφὴν ὁμοίαν τῇ τῆς Θεοτόκου, καὶ κάτωθεν τῶν ἀγγέλων ἐπάλξεις φρουρίου. Ἡ τέχνη τοῦ ἀναγλύφου ἐφάνη μοι ἀνεκτή, ἡ δὲ παράστασις, ἀναφερομένη πιθανῶς εἴς τινα πόλιν, παριστᾷ καί, κατὰ βυζαντινὴν ἐκδοχήν, τὴν Θεομήτορα, περιέπουσαν τὰ τείχη τῆς θεοφρουρήτου τοῦ Κωνσταντίνου πόλεως. Τὴν τοιαύτην παράστασιν—ἄνευ τῆς ἀπαραιτήτου παραπομπῆς—ἀναφέρει καὶ Σπυρίδων ὁ Ζαμπέλιος ἐν «Βυζαντιναῖς Μελέταις» (σ. 143) γράφων· «Ἐξάλειψον δὲ καὶ τὰ βυζαντινὰ νομίσματα, ἅπερ φέρουσα τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, στέφανον ἔχουσαν τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως».

Πρὸ τριάκοντα πέντε ἐτῶν ἀνεσκάφη μικρὸν κοιμητήριον τῶν πρώτων βυζαντινῶν αἰώνων, καλῶς ἐκτισμένον, δεικνύον, ὅτι τὸ χωρίον εἶχε πληθυσμὸν πρὸ χιλίων καὶ περισσοτέρων ἐτῶν ἀρκετόν. Εἶδον αὐτὸ τῷ 1902, ἀλλὰ μετὰ δεκαοκτὼ ἔτη, μεταβὰς εἰς τὸ χωρίον, εὗρον τὴν ἀτυχῆ βυζαντινὴν οἰκοδομὴν πλήρη βορβόρου.

Τῷ 1892 μέχρι τοῦ 1902, εἰς τὴν μικρὰν τοῦ χωρίου πλατεῖαν ἐβλέπομεν τὰ λείψανα τοῦ φρουρίου (κάστρου) τῶν Γαλαταρίων· γνωστὸν δὲ ὅτι τὰ πλείονα τῶν χωρίων τούτων εἶχον φρούρια.

Οἱ παλαιότεροι κάτοικοι μοὶ ἔλεγον, πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, ὅτι πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων εἰς τὰ Γαλατάρια κατῴκουν Ἰουδαῖοι.

§

Ἀπὸ τῶν χωριδίων τούτων ἀνῆλθον δὶς εἰς τὸ μέγα χωρίον Καλφὰν, διελθὼν διὰ τῆς τοποθεσίας ΧΑΛΚΑΛΙ, ὅπου ἠγείρετο ἄλλοτε ἡ αὐτοκρατορικὴ Γεωργικὴ σχολή. Τὸ Χαλκαλὶ σήμερον ἀποτελεῖ σωρὸν ἐρειπίων, ἐνῷ, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΘ ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἔλεγον οἱ περίοικοι, εἶχε διακοσίας δῆθεν οἰκίας. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐβλέπομεν ἐκεῖ μικρόν τι καφφεῖον πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν κεκμηκότων ὁδοιπόρων. Μεταξὺ καφφείου καὶ κτιρίου γεωργικῆς σχολῆς ὑπῆρχεν ἡμικεχωσμένον ἐν τῇ γῇ τὸ κάλυμμα λάρνακος μεγάλης, τουρκιστὶ λεγομένης ***Παπὰς—Τάς***=Πέτρα τοῦ ἱερέως· εἰς αὐτὴν ἀπέδιδον οἱ περίοικοι θαυμασίαν δύναμιν, θεραπεύουσαν τὰς ἀσθενείας τῶν κτηνῶν, ἅτινα περιέφερον τρὶς πέριξ τῆς πέτρας. Δυστυχῶς, πρὸ 43 ἐτῶν ἐρευνήσας, οὐδὲν ἴχνος εὗρον τῶν ἡμιφθάρτων καὶ δυσαναγνώστων βυζαντινῶν ἐπιγραφῶν, ἃς ὁ ἀείμνηστος Πασπάτης εἶδε κατὰ τὸ 1876—77, μὴ θελήσας νὰ σώσῃ ταύτας δι' ἀντιγραφῆς.

§

Οὐ μακρὰν τοῦ Χαλκαλὶ σώζονται τὰ λείψανα μεγάλου ***λιθοκτίστου περιβόλου***, οὗ ἐντὸς ὑπάρχουσιν ἕτερα λείψανα μικρᾶς οἰκοδομῆς. Αἱ πλευραὶ τῶν τοίχων τοῦ τετραπλεύρου οἰκοδομήματος ἔχουσι μῆκος ἑκατὸν περίπου μέτρων· ὁ Πασπάτης, ἴσως ἀπό τινων ἐπιπολαίων ἀκούσας περὶ λειψάνων τοιαύτης οἰκοδομῆς, ἔγραψεν, ὅτι ἦσαν ἐκεῖ ᾠκοδομημένα ὑπὸ σουλτάνου τινὸς ἀνάκτορα· ἐπίσκεψις ὅμως ἁπλῆ πείθει πάντας, ὅτι τὸ λεγόμενον ἀνάκτορον θὰ φανῇ φέρον ἡλικίαν ἀρχαιοτέραν καὶ τῆς ΙΕ΄ καὶ τῆς ΙΔ΄ ἑκατονταετηρίδος· θὰ φανῇ μᾶλλον τεῖχος, ἐρυμνὰ μὲν τὰ θεμέλια φέρον, μικρὰν δὲ ἐγκλεῖον λιθόκτιστον οἰκοδομὴν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ